

Käsikirja varhaiseen tukeen

Mikkelin kaupunki
Sosiaali- ja terveystoimi
Lapsiperhepalvelut

Varhain puututaan, kun

- halutaan estää lapsen tai perheen ongelmien kärjistyminen tai kasautuminen
- halutaan ehkäistä tai pysäyttää syrjäytyminen
- tunnistetaan ajoissa ongelmat lapsen kehityksessä, käyttäytymisessä tai tunne-elämässä
- pyritään löytämään ratkaisuja kriisitilanteeseen mahdollisimman varhain.

Huolen subjektiivisuus eli omakohtaisuus

- huoli on minun huoleni, oma tunne riittää
- tarvittaessa kysyn muilta, ovatko he huolissaan
- luotan itseeni
- työntekijällä on työnsä tai tilanteensa puolesta erilaiset auttamismahdollisuudet, siksi huoli lapsesta tai perheestä voi olla eriasteinen

1.

Käsikirjan tarkoitus ja käyttö

Käsikirja on tehty tueksi ja avuksi Mikkelin kaupungin sosiaali- ja terveystalouksissa lasten ja perheiden kanssa työskenteleville eli päivähoiton, neuvolan sekä sosiaali- ja perhetyön henkilöstölle. Käsikirja kannustaa sinua työntekijänä valmistautumaan ja toimimaan lapsen ja perheen pulmatilanteissa mahdollisimman varhain, jolloin tukemisen mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja on

- vielä runsaasti käytettävissä. Haluamme rohkaista sinua työntekijänä ottamaan huolen puheeksi perheen kanssa. Huolen puheeksiotto on aina samalla lupaus tehdä jotain yhteistyössä vanhempien kanssa. Tämän käsikirjan tarkoitus on tarjota välineitä ja keinoja tämän lupauksen täyttämiseksi. Käsikirja toimii apuna lapsen ja perheen tukiverkoston rakentamisessa.

2.

Huolen puheeksi ottaminen

Lapsella on oikeus varhaiseen puuttamiseen (liite1. Huolen vyöhykkeet). **Lastensuojelulain** mukaan lapsella on oikeus turvalliseen ja virikkeitä antavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä etusija erityiseen suojeluun.

- **Milloin otan huolen puheeksi?**
- Oma huolesi riittää puheeksi ottamiseen. Huoli on aina subjektiivinen eli omakohtainen.
- Pääsääntönä on, että huoli otetaan aina ensi puheeksi vanhempien kanssa.
- pohdin omaa huoltani ja mietin, missä asioissa tarvitsen apua
- mietin, mikä on lapsen ja perheen kanssa työskentelyssä hyvää ja toimivaa

- pohdin, miten voisin ilmaista sekä hyvät asiat että huoleni niin, ettei puheeni tule tulkituksi moitteeksi tai syytteeksi
- ennakoin, miten perhe voisi reagoida
- keskustelen mahdollisesti työtoverini kanssa tavasta lähestyä perhettä, mikä auttaa puhumaan, kuuntelemaan ja jatkamaan yhteistyön rakentamista
- kun tunnen, että olen löytänyt rakentavan ja kunnioittavan lähestymistavan, otan huoleni puheeksi sopivan ajan tullen ja sopivassa paikassa
- kuuntelen, olen joustava ja olen tilanteessa läsnä
- huolen puheeksi ottamisen jälkeen pohdin, mitä tapahtui
- mitä olisi voinut tapahtua, jos en olisi ottanut huoltani puheeksi
- Hyvänä apukeinona on Huolen puheeksi ottamisen ennakointi -lomake (liite 2).
- Varhainen tuki on tärkeää moniammatillista yhteistyötä, jossa työntekijät ja lapsen lähiverkosto tekevät yhteistä työtä lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi.

3.

Miten toimin huolen vähentämiseksi

Lasten ja nuorten kehityksen tukiksi on mukana, jos huoli liittyy lapsen kehitykseen, käyttäytymiseen tai tunne-elämään. Puheenaikana voit konsultoida päivystävää työntekijää, ohjata perhettä ottamaan itse yhteyttä tai järjestää tapaamisen, johon pyydät vanhem-

- pien lisäksi mukaan työntekijän kehityksen tukiksi sekä mahdollisesti muita asiaan liittyviä tahoja. Ennen tapaamisen järjestämistä asiasta neuvotellaan perheen kanssa.
- Tapaamisessa arvioidaan tilannetta yhdessä ja sovitaan siirtykö perhe

Miten toimin huolen vähentämiseksi

Kun olet ottanut huolen puheeksi perheen kanssa, sovi perheen kanssa miten toimitaan huolen vähenemiseksi ja väistymiseksi:

- tarkistetaanko asiaa yhdessä tietyin väliajoin ?
- oletko yhteydessä asiasta muiden tahojen kanssa ja mihin olet yhteydessä: kiertävä erityislastentarhanopettaja, puhe-terapeutti, terveydenhoitaja, lääkäri, lastensuojelun sosiaalityöntekijä, perhetyöntekijä, lasten ja nuorten kehityksen tukiksi...
- ottavatko vanhemmat itse yhteyttä sovittuihin tahoihin vai järjestätkö sinä tarvittaessa yhteisen tapaamisen? Tapaamisessa arvioidaan tilannetta yhdessä perheen kanssa ja sovietaan miten asiassa toimitaan ja kuinka yhteistyö jatkossa toimii.

Lastensuojelu- asiakkuuden alkaminen 25 §

Ilmoitusvelvollisuus

Sosiaali- ja terveydenhuollon, opetustoimen, nuorisotoimen, poliisitoimen ja seurakunnan tai muun uskonnollisen yhdyskunnan palveluksessa tai luottamus-toimessa olevat henkilöt sekä muun sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajan, opetuksen tai koulutuksen järjestäjän tai turvapaikan hakijoiden vastaanotto toimintaa tai hätäkeskustoimintaa taikka koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa harjoittavan yksikön palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

asiakkaaksi lasten ja nuorten kehityksen tukiyksikköön ja kuinka yhteistyö jatkossa toimii. Yhteinen taapaaminen mahdollistaa myös joustavan tiedon siirron ja työnjaosta sopimisen eri tahojen kesken. Voidaan myös päätyä siihen, että lapsen tilanteen seuranta ja tukeminen jatkuu joko päivähoidossa tai neuvolassa ja mahdollisia seurantapalvelureja järjestetään myöhemmin.

Neuvolasta lähetettäessä on tärkeää myös pyytää vanhempaa ottamaan itse yhteyttä kehityksen tukiyksikköön.

Ennaltaehkäisevä perhetyö auttaa perheitä, joissa tarvitaan tukea vanhemmuuteen, mutta joissa ei ole vielä lastensuojelun asiakkuutta. Ennaltaehkäisevään perhetyöhön ohjaututaan perhetyön tiimin vastaavan tai kiikkuperhetyöntekijän kautta ja lähettävä taho (päiväkoti, neuvola, perhepäivähoitaja...) sitoutuu tekemään yhteistyötä perheen asioissa perhetyöntekijän kumppanina.

Lastensuojelun perhetyö eroaa ennaltaehkäisevästä perhetyöstä siinä, että se on avohuollon tukitoimenpiteenä tehtävää työtä. Perhetyöhön ohjaututaan sosiaalityöntekijän kautta silloin, kun on huolta lapsen kasvusta, kehityksestä ja hyvinvoinnista sekä vanhemmuudesta. Per-

- hetyöntekijän kumppanina perheen tukemisessa toimii sosiaalityöntekijä sekä perheen muu verkosto.

- Lastensuojeluun voidaan myös välittää huoli lapsen tilanteesta ilman varsinaisen lastensuojeluilmoituksen tekemistä. Tällöin sosiaalityöntekijän kanssa kartoitetaan tilannetta ja sitä, onko huolen taso sellainen, että varsinainen lastensuojeluilmoitus on tilanteessa ainoa vaihtoehto vai voiko lapsen ja perheen kanssa työskennellä muulta pohjalta. Lapsen kannalta on aina parempi, että työntekijä konsultoi huolen herättyä lastensuojelun sosiaalityöntekijää kuin jättää reagoimatta lapsen tilanteeseen. Turhia yhteydenottoja lastensuojeluun ei ole. Vastuu jatkotoimenpiteisiin ryhtymisestä on lastensuojelulla. Jos päivähoito alkaa lastensuojelun avohuollon tukitoimenpiteenä, laaditaan yhteistyösuunnitelma (Liite 3).

- Meillä, jotka työskentelemme lasten kanssa, on lastensuojelulain 25 §:n nojalla velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus. Ilmoitus on tehtävä aina, kun saamme tietää, että lapsi saattaa olla lastensuojelun tarpeessa. Lastensuojeluilmoitus tehdään pääasiallisesti kirjallisesti (Liite 4).

Lastensuojelu

- konsultointia ja ohjausta lastensuojelukäytännöissä sekä lastensuojelutoiminnan tekemisessä
- sosiaalityöntekijöiden soittoaikat ma, ke ja pe klo 9.00-10.00 puh. *1941
- päivystys virka-aikana klo 9.00-11.00 sekä klo 12.00-15.00 puh. 044 794 2394
- virka-ajan ulkopuolella klo 16.00 jälkeen yhteys hätäkeskukseen puh. 112

Lasten ja nuorten kehityksen tukiyksikkö

- konsultointia ja apua lapsen kasvuun ja kehitykseen, vanhemmuuteen ja perheen ongelmatilanteisiin
- lastentyöryhmän päivystäjän puhelinaika ma-pe klo 12.00-13.00 puh. 194 2344
- puheterapiapalvelut
- puheterapeutti puh. 044 794 2321

Lapsiperheiden perhetyö

- ennaltaehkäisevä perhetyö
- lastensuojelun perhetyö
- ryhmämuotoinen perhetyö
- kiikkuperhetyö
- perhetyöntiimin vastaava puh. 044 794 5166
- alueen sosiaalityöntekijät puh. 1941
- kiikkuperhetyöntekijä puh. 044 794 5309

Kiertävät erityislastentarhanopettajat

- konsultointia ja apua päivähoitossa olevien erityistä tukea tarvitsevien lasten osalta
- alueen kiertävä erityislastentarhanopettaja puh. 1941

Perheasiain neuvottelukeskus

- parisuhteen ristiriidat
- puh. 201 0260

Viola(Väkivallasta vapaaksi ry.)

- apua väkivallan uhreille ja tekijöille
- puh. 365 330

Kriisikeskus

- ma-la klo 10.00-21.00 puh. 214 401, pyhäpäivinä klo 12.00-20.00
- puh. 0400 752 310 ja 0400 922 310
- tukihenkilöpäivystys joka ilta klo 18.00-21.00 puh. 214 400

A-Klinikka

- ma 8-16, ti 10-18, ke-to 8-16 ja pe 8-14 puh. 339 3000 (suljettu klo 12.00-13.00)

Mielenterveysyksikkö

- akuuttiryhmä puh. 194 4589
- päivystys ma-pe klo 9.00-11.00 puh. 044 794 5008

Palvelut ja yhteystiedot

Muistathan, että velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus menee aina salassapitovelvollisuuden edelle!

4.

Vaitiolovelvollisuus ja tietojen luovuttaminen

Lähtökohta vaitiolovelvollisuudessa ja salassapidossa on, että asiakasta koskevat tiedot ovat salaisia eikä niitä saa luovuttaa ilman asiakkaan suostumusta.

Salassa pidettäviä tietoja on kuitenkin oikeus luovuttaa ilman asiakkaan suostumusta, kun

- 1) se, jota asiakirja koskee, on hoidon tai huollon ilmeisessä tarpeessa terveytensä, kehityksensä tai turvallisuutensa vaarantumisen vuoksi eikä hoidon tai huollon tarvetta muutoin voida selvittää taikka hoidon tai huollon toimenpiteitä toteuttaa;
- 2) tieto on tarpeen lapsen edun vuoksi
- 3) tieto on tarpeen asiakkaan välttämättömien etujen ja oikeuksien turvaamiseksi eikä asiakkaalla itsellään ole edellytyksiä arvioida asian merkitystä.

(Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 2000/812 § 17)

- Sosiaalihuollon viranomaisella on oikeus saada salassa pidettäviä tietoja ja virka-apua pyynnöstä ja salassapitosäännösten estämättä. Sosiaalihuollon viranomaisella on oikeus saada muiden viranomaisten tai palvelun tuottajien hallussa olevat asiakassuhteeseen olennaisesti vaikuttavat tiedot ja selvitykset, jotka viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän vuoksi ovat välttämättömiä asiakkaan sosiaalihuollon tarpeen selvittämiseksi, sosiaalihuollon järjestämiseksi ja siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi sekä viranomaiselle annettujen tietojen tarkistamista varten.

(Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 2000/812 § 20)

Muistathan, että velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus menee aina salassapitovelvollisuuden edelle!

Kirjallisuutta ja linkkejä

- Eriksson, Esa & Arnkil, Tom Erik (2005). Huoli puheeksi. Opas varhaisista dialogeista. Stakes, oppaita 60. Saarijärvi.
- <http://groups.stakes.fi/VERK/FI/Varpu/index.htm>
- <http://www.lastensuojelunkasikirja.fi>

Liitteet

- 1) Huolen vyöhykkeistö
- 2) Huolen puheeksi ottamisen ennakointilomake
- 3) Yhteistyösuunnitelma (päivähoito lastensuojelun avohuollon tukitoimena)
- 4) Lastensuojeluilmoitus

Kiitos LAPSPERE-hankkeelle yhteistyöstä!

Liite 1

Huolen vyöhykkeistö

Huolen vyöhykkeistö

Huolen vyöhykkeistö alle kouluikäistenlasten kanssa työskenteleville.

1. Ei lainkaan huolta, huoleton tilanne

Lapsi/perhe ja yhteistyö

Lapsi

- leikkivä, huoleton, tasapainoinen
- kehitys ikätasoista
- selkeä päivärytmi
- fyysiset ja psyykkiset tarpeet huomioitu

Perhe osaa hakea apua tarvittaessa. Yhteistyö toimii ja on luottamuksellista.

Moniammatillinen yhteistyö

Päivähoito, terveydenhoitajat ja sosiaalityöntekijät tuntevat toisensa. Sovitut yhteistyökäytännöt ovat käytössä (tiedonsiirto, alueelliset yhteiset tapaamiset, 5-vuotislomake).

2. Pieni huoli tai ihmettely on

- käynyt mielessä, luottamus omiin mahdollisuuksiin vahva

Lapsi/perhe ja yhteistyö

Lapsi satunnaisesti

- itkuinen, surullinen, riitelevä
- syrjäänvetäytyvä
- epäsiisti
- käyttäytyy normaaliin ikään tai kehitysvaiheeseen kuulumattomasti
- Perheessä muutoksia tai kriisejä, mutta arki sujuu.
- Työntekijässä herää ihmettely.

Moniammatillinen yhteistyö

- Perheen kanssa sovitaan yhteistyöstä.
- Huoli/huolet otetaan puheeksi siellä missä huoli on herännyt.
- Yhteistyötä tiivistetään ja perheelle tarjotaan lisätukea.

3. Huoli tai ihmettely käynyt toistuvasti työntekijän

- mielessä, luottamus omiin mahdollisuuksiin vielä hyvä

Lapsi/perhe ja yhteistyö

Lapsi toistuvasti

- fyysisissä ja psyykkisissä tarpeissa puutteita: liikainen, väsynyt, nälkäinen
- käyttäytyy normaaliin ikään tai kehitysvaiheeseen kuulumattomasti
- lapsella paljon somaattisia oireita (päänsärkyä, vatsakipua ym)

Perhe

- kriisejä ja/tai toistuvia huolenaiheita
- vähättelee, ympäristö on huolissaan
- muuttaa usein
- ei jaksa kiinnostua lapsen asioista
- avuttomuutta
- perheellä ei lähi- ja tukiverkostoa

Moniammatillinen yhteistyö

Huoli otetaan puheeksi perheen kanssa ja perhe tietää työntekijän huolesta. Yhteistyötä tiivistetään perheen ja yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyöstä tehdään kirjallinen suunnitelma.

Perheen voimavarojen kartoitus, lisäresurssien tarjoaminen (erityistyöntekijät, perhetyöntekijä).

- **4. Huoli kasvaa ja työntekijän luottamus omiin mahdollisuuksiin heikkenee**

Lapsi/perhe ja yhteistyö

- **Lapsi**
  - tilanteessa ei muutosta parempaan
  - kehitys ei ikätasolla
  - olemus ihmetyttää (mustelmat, seksuaalisuuden korostuminen, tarinat)
- Perheen voimavarat vähäiset ja vanhempien käyttäytyminen ja olemus huolestuttaa. Vastuuta lapsesta näyttävät kantavat sisarukset/vaihtuvat aikuiset.

Moniammatillinen yhteistyö

- Huolet otetaan puheeksi päättäväisesti ja avoimesti perheen kanssa.
- Lapsen etu on nyt etusijalla työs kentelyssä. Tiivis yhteistyö yhteistyötahojen kanssa. Tukitoimien tehostaminen.

- **5. Työntekijän huoli tuntuva, omat voimavarat ja tukitoimet vähenemässä**

Lapsi/perhe ja yhteistyö

- **Lapsi**
  - oirehtii jatkuvasti
  - kehitys taantuu
  - laiminlyöntejä

Perhe

- kieltäytyy yhteistyöstä, vähättelee, yhteistyö näennäistä
- huolenviestejä eri tahoilta (alkoholi, huumeet, väkivalta, mielen-terveysongelma)
- perheessä elämänhallinnan vaikeuksia ja perhe ei selviydy arjesta

Moniammatillinen yhteistyö

Huolet otetaan puheeksi päättäväisesti ja avoimesti perheen kanssa. Lapsen etu on nyt etusijalla työs-kentelyssä. Tukitoimenpiteiden tar-koituksenmukaisuuden arviointi. Lapsen etu vaatii yhteistyötä, vaikka perhe vastustaisi.

6. Lapsi vaarassa, työntekijällä huolta paljon, omat keinot loppumassa

Lapsi

- laajoja kehitysviiveitä
- ongelmia perustoiminnoissa
- pahoinpitelyn jälkiä
- lapsi kertoo ikäkauteen kuulu-mattomia asioita
- lapsella erilaisia pelkotiloja

Perhe

- psyykkinen sairaus/päihteiden käyttö ei ole hallinnassa
- jatkuva perheväkivalta
- vanhemmat vetäytyvät toistuvasti yhteistyöstä

Moniammatillinen yhteistyö

- Välittömän puuttumisen ja lapsen huolenpidon järjestäminen kodin ulkopuolelle on ilmeisen tarpeellista.
- Työnjaosta sopiminen: kuka tekee mitä ja kuka ottaa vastuun.

7. Lapsi välittömässä vaarassa, työntekijän huoli erittäin suuri, omat keinot lopussa, muutos lapsen tilanteeseen saatava heti

- Vanhempi ei kykene turvaamaan lapsen välitöntä hoitoa, turvallisuutta
- vahvassa humalassa tai huumeiden vaikutuksen alainen
- käytös psykoottista, aggressiivista

Moniammatillinen yhteistyö

- Moniammatillista kriisityötä. Vas-tuunjaosta sovittava. Tilanteeseen on välittömästi puututtava ja lapsen huolenpito järjestettävä kodin ulkopuolelle.

Verkostotutkimus ja kehittämismenetelmät
T. E. Arnikl & E. Eriksson

HUOLEN PUHEEKSIOTON ENNAKOINTILOMAKE

Lomake on suunniteltu sähköiseksi lomakkeeksi. Voit kirjoittaa vastaukset suoraan lomakkeeseen. Jos haluat tulostaa lomakkeen ja kirjoittaa vastaukset siihen käsin, käy painamassa Enter jokaisen kysymyksen kohdalla (harmaa palkki), jotta saat tarvittavan tilan vastauksille tulostettavaan versioon.

Lomake on tarkoitettu tueksi tilanteissa, joissa:

- Sinulla on huolta lapsen/ nuoren hyvinvoinnista
- Et ole syystä tai toisesta ottanut asiaa selvästi puheeksi huoltajien kanssa ja
- Haluat kehittää huolen ilmiäsemistä osana työtäsi lasten ja nuorten hyväksi

Lomakkeessa on kolme osaa:

- 1) **A osa** on tarkoitettu täytettäväksi silloin kun olet valitsemassa tilannetta, jossa aiot kehittää huolen aiheesi puheeksiottamista.
- 2) **B osa** on tarkoitettu täytettäväksi silloin, kun olet juuri valmistautumassa tapaamaan lapsen/nuoren huoltajan tai huoltajat. Voit käyttää lomaketta myös muiden lapselle tärkeiden aikuisten kanssa.
- 3) **C osa** on tarkoitettu täytettäväksi pian tuon tapaamisen jälkeen.

A. Täytä, kun valitset tilannetta (kysymykset 1-3)

1a. Perustiedot lapsesta/nuoresta, perheestä (ilman tunnistetietoja)

1b. Perustiedot sinusta: toimipisteesi, ammattisi

2. Keitä perheenjäseniä tapaat ja mitä teet heidän kanssaan?

3a. Mistä olet huolissasi lapsen/nuoren tilanteessa?

Liite 2 Huolen puheeksioton ennakointi- lomake

3b. Mitä tapahtuu, jos et ota huoltasi puheeksi?

3c. Mille vyöhykkeelle huolesi sijoittuu?

Pieni huoli   Huolen harmaa vyöhyke   Suuri huoli

B. Täytä ennen tapaamista (kysymykset (4-8))

4. Missä asioissa (arviosi mukaan) lapsen/nuoren huoltaja/t kokee saavansa sinulta tukea?

Onko asioita, joissa hän/he voi kokea sinut uhkaavaksi?

Tuki:

Uhka:

5.a. Mitä voimavaroja lapsessa/nuoressa ja hänen tilanteessaan näet ja mitä voisit niistä kertoa huoltajalle/huoltajille?

5b. Mitä sinä ja huoltaja(t) voisitte tehdä tahoillanne ja/tai yhdessä lapsen/nuoren tilanteen parantamiseksi?

6. Miten otat huolesi ja yhteistyötoiveesi esille? Sanoita; mieti vaihtoehtoisia tapoja ilmaista huolesi, se miten kerrot voimavaroista ja ehdotat yhteistyötä

7a. Ennakoin mitä tapahtuu puheeksiottamistilanteessa. Kuka reagoi ja miten?

7b. Ennakoi mihin puheeksiottaminen johtaa lähitulevaisuudessa?

Jos ennakoit, että puheeksiottaminen heikentää mahdollisuuksia huojentaa lapsen/nuoren tilannetta, palaa pohtimaan a) missä todella tarvitset huoltajan/huoltajien apua ja b) miten saat tuon avun; eli sanoita yhteistyötarjojaksesi uudestaan.

8. Millainen tila ja aika olisi tällaiselle kohtaamiselle otollinen eli milloin ja missä otat asian puheeksi?

C. Täytyä pian tapaamisen jälkeen (kysymykset 9-11)

9. Miten toteutit puheeksiottamisen?

10. Mitkä olivat tunnelmasi puheeksioton

a) alla:

b) aikana:

c) jälkeen:

11.a. katso ennakoitejasi kysymyksessä nro 7. Tapahtuiko niin kuin ennakoit vai jotakin muuta? Koitko jotain yllättävää?

11b. Miltä toiminta lapsen/nuoren tilanteen helpottamiseksi nyt näyttää? Mikä herättää toiveikkuuttasi? Mikä huolestuttaa edelleen?

11c. Mitä aiot tehdä tämän huolesi vähentämiseksi?

Liite 3

Yhteistyö- suunnitelma

Mikkelin kaupunki
Sosiaali- ja terveystoimi

Yhteistyösuunnitelma

Perhe, lastenneuvola, päivähoito ja lastensuojelu
Päivähoito lastensuojelun avohuollon tukitoimena LSL 13 §

1 Lapsi	Nimi	Henkilötunnus	
	Osoite		
2 Vanhemmat / huoltajat / huoltaja	Äiti, nimi	Henkilötunnus	Huoltaja ☐
	Osoite ja puhelin		
	Isä, nimi	Henkilötunnus	Huoltaja ☐
	Osoite ja puhelin		
Sisarukset, syntymävuosi	Nimi		
	Muun huoltajan/perheen aikuisen yhteystiedot		
	Lapsen yhteydenpito erossa asuvaan vanhempaan		
3 Perheen nykytilanne	Sosiaalityöntekijän näkemys asiasta (voimavarat, huolenaiheet)		
	Perheen oma näkemys asiasta (voimavarat, huolenaiheet)		
4 Päivähoidon toteuttamiseen liittyvät sopimukset	Päivähoito sovitaan ajalle		
	Lapsen hoitoaika viikonpäivinä ja kellonaikoina		
	Kuka tuo lapsen hoitoon?		
	Kuka hakee lapsen hoidosta hoitopäivän jälkeen?		
	Kenelle muulle henkilölle lapsen saa luovuttaa?		
	Miten vanhempi ilmoittaa päivähoitoon, jos lapsen tuonti- tai hakutilanteisiin tulee muutoksia?		
	Mihin päivähoitosta otetaan yhteyttä, jos lasta ei tuoda hoitoon tai haeta hoidosta?		
	Muuta sovittavaa (esim. päivittäiset kuulumiset, loma-ajat)		
	Kenelle tiedotetaan lapsen asioista ja miten?		
5 Lastenneuvolaan liittyvät sopimukset	Neuvolakäynnit: aikataulu		
	Terveystieteiden vastaanotot		
	Lääkärineuvolat		
	Kuka vanhempi hoitaa neuvolakäynnit/kenelle muulle ilmoitetaan neuvolakäynneistä		
	Hoitamattomista neuvolakäynneistä ilmoittaminen		

6 Perheen muu tarvittava tuki	Perhetyöntekijä, perheneuvola, tms., tukiverkosto tms.
7 Yhteistyö- suunnitelma	Vanhemman oma kuvaus lapsesta Mitä huomioitavaa on lapsen kehityksessä? Mitä tukea vanhempi toivoo lapselle päivähoidosta, neuvolasta ja sosiaalityöstä? Mitä tukea vanhempi toivoo itselleen päivähoidosta, neuvolasta ja sosiaalityöstä? (omaan vanhemmuuteen, arjen kasvatustyöhön) Mitä odotuksia ja tavoitteita lapsen päivähoidolle on lastensuojelun näkökulmasta? (päivähoidon sisältöön, keskinäiseen yhteydenpitoon) Muuta erityistä sovittavaa
8 Suunnitelman tarkistus	Tämä yhteistyösuunnitelma tarkistetaan viimeistään
9 Ilmoitusvelvollisuus	Lastensuojeluilmoitus, LSL 40 §: "Jos sosiaali- ja terveydenhuollon, koulutoimen, poliisitoimen tai seurakunnan palveluksessa taikka luottamustoimessa oleva henkilö on virkaa tai tointa hoitaessaan saanut tietää ilmeisestä perhe- ja yksilökohtaisesta lastensuojelutarpeesta olevasta lapsesta, hänen on ilmoitettava asiasta viipymättä sosiaalilautakunnalle. Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö voi tehdä tällaisen ilmoituksen."
10 Allekirjoitukset ja tarvittavat yhteystiedot	Päiväys Vanhempi/ vanhemmat Päivähoidon työntekijä(t) Sosiaalityöntekijä(t) Neuvolan työntekijä(t) Muu(t) työntekijä(t)
11 Jakelu	☐ Vanhemmat, ☐ Erossa asuva vanhempi, ☐ Lastensuojelu, ☐ Päivähoito, ☐ Neuvola, ☐ Muu

Yhteistyösuunnitelman tarkistusliite

Suunnitelman yhteinen arviointi	Miten päivähoitoon liittyvät sopimukset ovat toimineet?	
	Miten lapsi itse on kokenut päivähoidon? (lapsen oma kokemus/vanhemman ja työntekijöiden havainnot)	
	Miten päivähoito yhteisesti sovittuna tukitoimena on tukenut lapsen kasvua ja kehitystä vanhemman näkökulmasta?	
	Miten päivähoito yhteisesti sovittuna tukitoimena on tukenut lapsen kasvua ja kehitystä työntekijöiden näkökulmasta?	
	Miten perheen muu mahdollinen tuki on toteutunut?	
	Mitä muita asioita lapsen päivähoidon toteuttamisella on voitu tukea?	
	Jatkosuunnitelma?	
Allekirjoitukset	Päiväys	
	Vanhempi/vanhemmat	Sosiaalityöntekijä(t)
	Päivähoidon työntekijä(t)	Muu(t) työntekijä(t)

Tämä lomake täytetään aina, kun lapsi tulee päivähoitoon lastensuojelun avohuollon tukitoimena (LSL 13 §) Kirjallisen suunnitelman tekemisen päävastuu on sosiaalityöntekijällä. Kaikille palaveriin osallistujille tehdään selväksi aiemmin tehdyt sopimukset ja syy yhteistyösuunnitelman tekoon.

Kohta 2. Jos vanhemmilla on yhteishuoltajuus, laitetaan lomake tiedoksi myös toiselle vanhemmalle. Vastuu viranhaltijalla.

?

VALIKKO

Lastensuojeluilmoitus LsL 25 § Ilmoitusosa

LASTENSUOJELUILMOITUKSEN ILMOITUSOSA

Lastensuojeluilmoitus otetaan vastaan kirjallisena tai suullisena (puhelimitse tai henkilökohtainen käynti):

Toimipaikka

Puhelin virka-aikaan

Osoite

Puhelin virka-ajan ulkopuolella

Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kuka tahansa, joka epäilee, että on tarpeen selvittää, voiko joku lapsi huonosti. Esim. lapsen läheiset tai naapuri voivat tehdä lastensuojeluilmoituksen. Myös henkilö, joka työskentelee lasten kanssa, mutta jolla ei ole työnsä puolesta velvollisuutta tehdä lastensuojeluilmoitusta, voi tehdä ilmoituksen. Tällöin hän voi antaa tarpeellisia tietoja salassapitosäännösten estämättä. Myös lapsi itse tai hänen vanhempansa voivat ottaa yhteyttä lastensuojeluun.

Ilmoitusvelvollisuus koskettaa laajasti eri viranomaistahoja

Sosiaali- ja terveydenhuollon, opetustoimen, nuorisotoimen, poliisitoimen ja seurakunnan tai muun uskonnollisen yhdyskunnan palveluksessa tai luottamustoimessa olevat henkilöt sekä muun sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajan, opetuksen tai koulutuksen järjestäjän tai turvapaikan hakijoiden vastaanottotoimintaa tai hätäkeskustoimintaa taikka kouluisten aamu- ja iltapäivätoimintaa harjoittavan yksikön palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä. (LsL 25§ 1 momentti).

Lastensuojeluilmoitus ___ / ___ / 20 __

Ilmoituksen tekijä täyttää lomakkeen siltä osin, kuin mitä hänellä on tietoa.

Lapsen nimi	Ikä	Henkilötunnus
Osoite ja yhteystiedot		
Lapsi asuu ☐ äidin ☐ isän ☐ muun huoltajan kanssa		
Huoltajan nimi	Henkilötunnus	
Osoite ja yhteystiedot		
Huoltajan nimi	Henkilötunnus	
Osoite ja yhteystiedot		

1 (3)

Lastensuojelun käsikirja: versio 1.0 (31.1.2008).

Liite 4

Lastensuojelu- ilmoitus

Lastensuojeluilmoituksen sisältö (kuvaa omin sanoin)

Onko lapselle kerrottu lastensuojeluilmoituksesta?

kyllä ei ei tietoa

Lisätietoja: _____

Onko lastensuojeluilmoituksesta ilmoitettu huoltajalle/huoltajille?

kyllä ei ei tietoa

Lisätietoja: _____

Ilmoituksen tekijä

Virka-asema/ammattinimike ja toimipaikka

Yhteystiedot

Ilmoituksen tekijä on yksityishenkilö, joka kieltää antamasta tietoja ilmoittajasta asianosaisille.

Ilmoittajataho

☐ ilmoitus on tehty nimettömänä	☐ terveydenhuollon ammattihenkilö
☐ lapsi itse	☐ lasten- ja nuorten psykiatrisen hoitoyksikkö
☐ lapsen vanhempi tai huoltaja	☐ perheneuvola
☐ muu yksityishenkilö (perheenjäsen, sukulainen, ystävä, naapuri jne.)	☐ mielenterveyspalvelut
☐ lasten- tai äitiysneuvola	☐ lastensuojelulaitos
☐ päivähoito	☐ turvapaikan hakijoiden vastaanotto toiminta
☐ koululaisten aamu- tai iltapäivätoiminta	☐ sosiaali-päivystys
☐ opetustoimi tai muu opetuksen tai koulutuksen järjestäjä	☐ muu sosiaalipalvelun tuottaja
☐ kouluterveydenhuolto	☐ muu terveydenhuollon palvelujen tuottaja
☐ nuorisotoimi	☐ poliisitoimi
☐ päihdehuolto	☐ seurakunnan tai muun uskonnollisen yhdiskunnan palveluksessa tai luottamustoimessa oleva henkilö
☐ muu taho, mikä _____	☐ hätäkeskus
- ilmoittajataho ei ilmene ilmoituksesta

Ilmoitus on vastaanotettu ___ / ___ / 20 __

Ilmoituksen vastaanottaja

Virka-asema/ammattinimike

Haluamme rohkaista
sinua työntekijänä otta-
maan huolesi puheeksi
perheen kanssa. Huo-
len puheeksiotto on
aina samalla lupaus
tehdä jotain yhteistyös-
sä vanhempien kanssa.

Varhaisen puuttumisen
työryhmä

Mikkelin kaupunki

